

Інтелектуальна гра «Найрозумніший»

Вчитель: Доброго дня, дорогі друзі. Раді вітати вас сьогодні на нашій інтелектуальній грі «Найрозумніший». Сьогодні ви покажете свої знання з української мови та літератури, свою кмітливість, винахідливість, швидкість. А тепер давайте з вами познайомимось. Кожен з вас повинен був підготувати презентацію на тему «Познайомимось - це я!»

Учасники показують свої презентації.

Вчитель: Молодці! Нам було дуже цікаве таке знайомство. А тепер переходимо до основної частини конкурсу.

I тур.

На запропоновані запитання ви маєте дати якнайбільшу кількість правильних відповідей. Варіанти відповідей на запитання, серед яких є правильна, подаватимуться кожному з вас. На кожному отриманому аркуші напишіть своє прізвище та ім'я, клас.

1. До жанрів усної народної творчості не належать:

1. казка;
2. загадка;
3. роман ;
4. пісня.

2. Які гори знаходяться на території України?

1. Карпати;
2. Альпи;
3. Кардильєри;
4. Уральські гори.

3. Хто з українських письменників брав участь у викупі Т.Г.Шевченка з кріпацтва?

1. Л.Глібов;
2. Є.Гребінка;
3. П.Гулак-Артемівський;
4. .І.Франко

4. Де знайдено опис зовнішності Нестора Літописця?

1. у монастирській бібліотеці;
2. на картині;
3. у келії монастиря;

4. у літописі.
5. Яка найбільша річка України?
  1. Десна;
  2. Дніпро;
  3. Дунай;
  4. Сейм.
6. Слово «скальпель» є:
  1. загальноживаним;
  2. діалектним;
  3. професійним;
  4. застарілим.
7. «Сім п'ятниць на тиждень» - це:
  1. прислів'я;
  2. загадка;
  3. приказка;
  4. фразеологізм.
8. З якої мови запозичене слово «фольклор»?
  1. німецька;
  2. італійська;
  3. англійська;
  4. французька.
9. Золоте серце – це:
  1. порівняння;
  2. метафора;
  3. епітети;
  4. гіпербола.
10. У якому році народився Т.Г.Шевченко?
  1. 1841;
  2. 1814;
  3. 1942;
  4. 1795

Вчитель: За результатами I туру поглянемо на таблицю переможців...

II тур.

Вчитель: Почнемо II тур. Умови: хто перший дізнається зашифроване слово, той розпочинатиме II тур.

До слів у першому стовпчику доберіть пари з казок, літери вишикуються в потрібному порядку, і ви зможете прочитати назву поеми Т.Г.Шевченка

1. Лисичка	Т Ілля Муромець
2. Івасик	Р Котик
3. Соловей-розбійник	Н Вовк
4. Правда	А Коза-дереза
5. Півник	К Журавель
6. Дідова дочка	А Телесик
7. Семеро козенят	И Бабина дочка
8. Рак-неборак	Е Кривда

(Поема «Катерина»)

Вчитель: Кожен із гравців за дві хвилини має дати якнайбільше правильних відповідей, а першим обирає категорію знань.

Категорія

- 1 - секрет (історія);
- 2 - українська мова;
- 3 – українська література;
- 4 – зарубіжна література;
- 5 – життєпис Кобзаря;
- 6 – рослини;
- 7 – народні звичаї;
- 8 – загальні знання

Народні звичаї

1. Напій, яким заливають кутю. (Узвар)
2. Яке свято знаменувало поворот сонця з літа на осінь? (Івана Купала)
3. Якими піснями зустрічали прихід весни? (Веснянками)
4. Чим засівають на Василя? (Зерном)
5. Чого чекає уся родина на Свят-вечір, не вечеряючи? (Першої зірки)
6. Український символ нового року. (Дідух)

7. Що розписують до Великодня? (Писанки)
8. Коли приходить Новий рік за старим стилем? (З 13 на 14 січня)
9. Яку назву носить період, коли не можна їсти м'ясо, молоко, яйця? (Піст)
10. Що шукали в ніч на Івана Купала? (Квітку папороті)

Рослини

1. До якої системної одиниці належить термін «Рослини»? (Царство)
2. Алепська сосна завжди нахилена на південь, тому її називають... (Дерево-компас)
3. Яку назву носить королівство рослин? (Флора)
4. З квітів якого дерева готують лікувальний чай? (Липи)
5. В якому місці планети дерева не мають річних кілець? (на екваторі)
6. Листя якої рослини восени опадає зеленим? (Вільхи)
7. Овоч, з якого варять кашу? (Гарбуз)
8. Яке дерево є символом Канади? (Клен)
9. Який тип жилкування мають листя конвалії? (Дугове)
10. На якій рослині квіти цвітуть просто на стовбурі? (на капусті)

Загальні питання

1. Дерево, яке часто згадується у книгах про вампірів? (Осика)
2. Покарання за безквітковий проїзд? (Штраф)
3. Як називається ансамбль з трьох виконавців? (Тріо)
4. Перерва між діями спектаклю? (Антракт)
5. Як називається приміщення для стрільнини? (Тир)
6. Скільки є нотних рядків? (П'ять)
7. Сота частина метра? (Сантиметр)
8. Вінні Пух – це свиня чи кабан? (Ведмідь)
9. Як називається нога звіра? (Лапа)
10. Ім'я першої людини в раю? (Адам)

Українська література

1. Що викривається в жартівливій пісні «Грицю, Грицю, до роботи»? (Ледарство)
2. Чи належать колискові пісні до календарно-обрядової поезії? (Ні)
3. В якому місті Т.Г.Шевченка викупили з кріпацтва? (У Петербурзі)
4. Про які події йдеться у творі «Слово про похід Ігорів»? (Про боротьбу з половцями)
5. З якої поезії Т.Г.Шевченка взято слова «А хату раєм називають...»? («Якби ви знали, паничі»)
6. Як називали в Україні мандрівних співців, що в супроводі музичних інструментів виконували народнопісенні твори? (Кобзарі)
7. Ім'я фарбованого Лиса з казки І.Франка? (Микита)
8. Перший рядок гімну України («Ще не вмерла України...»)
9. Скільки всього дітей мали батьки Т.Г.Шевченка? (Вісім)

10. Який народний інструмент називали «душею українських народних співців»? (Бандуру)

Життєпис Кобзаря

1. Де народився Тарас Шевченко? (у с.Моринці)
2. Чий портрет розігрувався у лотерею для викупу Шевченка? (Жуковського)
3. Скільки дітей було в родині Шевченків? (Вісім)
4. Пан-кріпосник, якому належала родина Шевченків? (Енгельгард)
5. Яку письменницю Шевченко називав своєю дочкою? (М.Вовчок)
6. Як називається найвідоміша збірка поезій Т.Г.Шевченка? (Кобзар)
7. З якого вірша ці строки «Німі на панщину ідуть...»? («І виріс я на чужині»)
8. Куди було перепоховане тіло Т.Г.Шевченка? (В Канев)
9. Назвіть дату народження Т.Г.Шевченка. (9 березня 1814р.)
10. Назвіть дату смерті поета. (10 березня 1861р.)

Зарубіжна література

1. Як звали хлопчика зі школи чарів і чаклунства? (Гаррі Поттер)
2. Ім'я матері Ісуса Христа? (Марія)
3. Автор творів «Тарас Бульба», «Вій», який бував у Глухові? (М.Гоголь)
4. Який античний персонаж був закоханий у самого себе? (Парис)
5. Священною книгою якої релігії є Коран? (Мусульманство)
6. Назвіть ім'я жінки, яку оспівував у своїх віршах Петрарка? (Лаура)
7. Як називається і чиєму перу належить твір. Головною героїнею якого є Есмеральда? («Собор Паризької Богоматері» В.Гюго)
8. Як звали хлопчика з вовчої зграї? (Мауглі)
9. Хто за велінням Бога побудував ковчег і врятувався? (Ной)
10. Хто є автором «Гамлета»? (Шекспір)

Українська мова

1. Скільки букв налічує українська мова? (33)
2. Який розділ про мову вивчає звуки мови? (Фонетика)
3. Як називається звуковий запис слова? (Транскрипція)
4. Слово «голова» - омонім чи багатозначне? (Омонім)
5. Що вивчає синтаксис? (Словосполучення та речення)
6. Назвіть службові частини мови. (Прийменник, сполучник, частка)
7. Що вивчає словотвір? (утворення нових слів)
8. Що вивчає орфографія? (написання слів)
9. Назвіть другорядні члени речення. (Додаток, означення, обставина)
10. Назвіть головні члени речення. (Підмет, присудок)

Секрет (історія)

1. Назвіть ім'я стародавньої цариці стародавнього Єгипту з династії Птоломеїв. (Клеопатра)
2. У якому році було скасовано кріпосне право у Росії? (У 1861)
3. Чиїм нащадком уважався Юлій Цезар? (Богині Венери)
4. Назвіть ім'я народної героїні Франції, яку називали Орлеанською дівою? (Жанна Д'Арк)
5. Хто змінив на державному посту Володимира Леніна? (Сталін)
6. Який князь запровадив християнство на Русі? (Володимир)
7. Як звали першу княгиню Київської Русі? (Ольга)
8. Хто є автором «Повісті минулих літ»? (Нестор)
9. Хто відкрив Америку? (Колумб)
10. В якому океані затонув корабель «Титаник»? (Атлантичному)

Вчитель Журі підраховує результати II туру й обирає 3-х учнів, які набрали найбільшу кількість балів.

Переможці визначились.

Тепер можна переходити до III туру.

Для того, щоб визначити хто розпочинатиме останній тур, проведемо «літературну з'єдналку». Склавши імена та прізвища ви отримаєте назву твору Т.Г.Шевченка.

1. Тарас	О Глібов
2. Олександр	Р Толстой
3. Леся	А Пушкін
4. Іван	А Франко
5. Лев	Н Шевченко
6. Ліна	Т Гоголь
7. Микола	С Костенко
8. Леонід	З Українка
9. Джек	О Ліндгред
10. Астрід	Л Тичина
11. Павло	Д Лондон
12. Сергій	Я Єсенін

(Драма «Назар Стодоля»)

І так. Нам вже відомі результати, тому першим починає ..., другим ... , третім ....

За одну хвилину ви повинні запам'ятати, під яким номером знаходяться ваші спеціальні питання. Якщо ви обираєте своє питання, тоді за правильну відповідь

ви отримаєте 2 бали, за правильну відповідь на питання суперника – 3 бали, з категорії «Загальні знання» - 1 бал.

Зараз проведемо жеребкування. Хто яку тему витягне, такі питання і запам'ятовує.

Синій -Світова література

Зелений -Українська література

Червоний -Творчість Т.Г.Шевченка

Білий -Загальні питання

Світова література	Українська література	Загальні питання	Творчість Шевченка
1. Ким за професією був Гулівер? (Лікарем)	2. Що називається різкою, в'їдливою посмішкою, сповненою презирства до об'єкта висміювання? (Сарказм)	3. Картина, де зображено композицію з декількох предметів? (Натюрморт)	4. Скільки творів містив «Кобзар» у 1860р.? (17)
5. Хто автор казки «Кіт у чоботях»? (Шарль Перро)	6. Назвіть автора і назву твору, де бореться за життя І.Карналюк? (О.Довженко «Воля до життя»)	7. Яка найближча до Сонця планета? (Меркурій)	8. Скількома мовами перекладено «Заповіт»? (100)
9. У якій країні жив Г.-К. Андерсен? (Данії)	10. Невеликий за обсягом віршованої форми алегоричного змісту твір називається? (Байка)	11. Продовж прислів'я «Слово не горобець...» (вилетить не спіймаєш)	12. Назвіть дату перепоховання Шевченка Т.Г.? (22.05.1861)
13. Назвіть ім'я дами серця Дон Кіхота. (Дульсінея Тобоська)	14. Хто з українських байкарів був особисто знайомий з Т.Г.Шевченком? (Є.Гребінка)	15. Що таке кінологія? (Наука про собак)	16. великий російський художник, у якого вчився Т.Г.Шевченко (К.Брюлов)
17. Назвіть відомий твір Шекспіра про кохання. («Ромео і Джульєтта»)	18. Хто є основоположником нової української літератури? (Котляревський)	19. Що можна підбирати до тексту? (Заголовок)	20. Прочитайте напам'ять 2 рядки «Заповіту» Т.Г.Шевченка.

(Якщо бали однакові хоча б у двох гравців, тоді вчитель задає додаткові питання. Хто перший відповість й заробить додатковий бал, то й переміг).

Додаткові питання.

1. Синонім слова «радісний» (веселий)
2. Що зображується на пейзажі? (природа)
3. У якому році народився Т.Г.Шевченко? (1814)
4. Хто є автором «Гамлета» (Шекспір)
5. Плід квасолі (Біб)
6. З якої родини був Т.Г.Шевченко? (кріпаків)
7. Який розділ мовознавства вивчає частини мови? (Морфологія)
8. У кого Котляревський взяв сюжет «Енеїди»? (Вергілія)

Вчитель. За результатами останнього туру переміг ... і нагороджується дипломом «Найрозумнішого» . Давайте привітаємо нашого переможця оплесками. А всіх бажаючих спробувати свої сили, ми чекаємо на наступній грі.